

Nr 14

Skatteutskottets betänkande i anledning av motion om indexreglering av ingångsvärde m. m. vid beräkning av utskiftningsskatt.

Motionen

I motionen 1971: 320 av herr Magnusson i Borås m. fl. yrkas att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer att förslag om indexreglering av ingångsvärde m. m. vid beräkning av utskiftningsskatt snarast föreläggs riksdagen.

Gällande bestämmelser

Enligt gällande skattelagstiftning dubbelbeskattas i princip aktiebolagens vinster, nämligen dels hos aktiebolagen, dels hos delägarna när vinstmedlen utdelas till dessa. För sådana vinstmedel, som inte delas ut utan fonderas, har lagstiftningen uppställt särskilda regler för att göra dubbelbeskattningen effektiv. Som ett led i dessa regler ingår förordningen (1927: 321) om skatt vid utskiftning av aktiebolags tillgångar. Aktiebolag som utskiftar tillgångar skall sålunda erlagga skatt till staten med 40 % av utskiftat belopp, i den mån detta inte är att anse som återbäring av tillskjutet belopp. Med tillskjutet belopp avses bl. a. bolags ingångsvärde, dvs. vad delägarna tillskjutit i pengar eller annat för bolagets bildande med tillägg av vad som under bolagets bestånd tillskjutits av delägarna.

Utskiftningsskatt skall emellertid inte erläggas då aktiebolag genom fusion enligt 174 § 1 mom. aktiebolagslagen upplöses och uppgår i annat bolag. Detta gäller om moderbolaget alltsedan 1940 eller, om koncernförhållandet uppstått senare, alltsedan den dag, då dotterbolaget började bedriva verksamhet av något slag, ägt mer än 90 % av aktiekapitalet. Om detta inte är fallet får riksskatteverket under vissa förutsättningar medge att utskiftningsskatteskulden övertas av moderbolaget, nämligen om syftet med fusionen varit att vinna en mera ändamålsenlig organisation och erläggandet av utskiftningsskatten kan anses utgöra ett väsentligt hinder för fusionen. — Dispens från skyldighet att erlagga utskiftningsskatt bör i första hand förekomma vid fusion mellan två rörelse-

drivande bolag men kan numera medges även vid fusion mellan rörelse- drivande moderbolag och fastighetsägande dotterbolag (prop. 1970: 170 och BeU 1970: 65). Utskiftningsskatt skall emellertid alltid erläggas om dotterbolaget driver penningrörelse eller yrkesmässig handel med fastigheter.

En indexreglering av ingångsvärde förekommer vid beskattningen av realisationsvinst vid fastighetsförsäljning (SFS 1967: 748). Bestämmelserna härom innebär att inköpspriset för fastigheten eller det på visst sätt beräknade ingångsvärdet för denna liksom årliga förbättringskostnader, vilka överstigit 3 000 kr., uppräknas vid vinstberäkningen med ledning av en av riksskatteverket årligen fastställd indexserie, grundad på konsumentprisindex och levnadskostnadsindex med år 1914 som basår.

Frågans tidigare behandling

Motionsyrkanden om indexreglering av ingångsvärde m. m. vid beräkning av utskiftningsskatt har prövats av bevillningsutskottet senast 1969 (BeU 1969: 3), då utskottet avstyrkte bifall till ett sådant yrkande.

Bevillningsutskottet åberopade därvid att det redan på grund av utskiftningsskattens syfte var tveksamt om en indexmetod borde tillämpas i fråga om utskiftningsskatt bara därför att markvärdebeskattningen byggde på ett indexförfarande. Utskottet ansåg tvärtom att en indexmetod för beräkning av ingångsvärde vid utskiftningsskatt var ägnad att motverka denna skatts syfte. Utskottet anslöt sig också till den av departementschefen i förarbetena till den nya markvärdebeskattningen (prop. 1967: 153) uttalade uppfattningen att indexmetodens användning vid realisationsvinstbeskattningen kunde motiveras med de speciella hänsynstaganden som måste göras vid en vinstbeskattning av fastighet och att en utvidgning av metoden till andra områden var mer komplicerad och opraktisk. Enligt utskottets mening borde ett ställningstagande till den av motionärerna aktualiserade frågan anstå till dess närmare erfarenheter vunnits av den nya realisationsvinstbeskattningen.

Betänkandet godkändes av riksdagen.

Utskottet

Ett aktiebolags vinst skall i princip beskattas dels hos bolaget och dels, i den mån vinsten utdelas, hos aktieägaren. Om dolda vinstmedel eller andra tillgångar i stället utskiftas till aktieägarna i samband med nedsättning av aktiekapitalet eller vid bolagets upplösning utgår däremot enbart utskiftningsskatt. Denna skatt uppgår till 40 % av det utskiftade beloppet, utskiftningsskatten inräknad, i den mån beloppet inte kan anses

som återbäring av tillskjutet belopp. Med tillskjutet belopp förstås summan av bolagets ingångsvärde, dvs. vad aktieägarna tillskjutit för bolagets bildande, och senare tillskott. — Från dessa regler har gjorts väsentliga undantag beträffande fusioner.

Motionärerna anser att bolagets ingångsvärde m. m. bör indexregleras, och deras yrkande innebär att utskiftningskatten skall beräknas enligt principer motsvarande dem som gäller för beräkning av realisationsvinst vid fastighetsförsäljning. Motionärerna anför bl. a., att utskiftningskatten vid den pågående strukturomvandlingen inom näringslivet är en betydelsefull faktor vid fusioner.

Bevillningsutskottet, som senast 1969 avstyrkt bifall till motsvarande yrkande, har framhållit att en indexmetod för beräkning av utskiftningskatt är ägnad att motverka skattens syfte och att de regler som gäller för realisationsvinstbeskattningen motiverats med speciella hänsynstagen.

Därefter har genom ett riksdagsuttalande 1970 tillkommit att möjligheterna till dispens från erläggande av utskiftningskatt vid fusioner utvidgats från att avse i första hand fusioner mellan rörelsedrivande bolag till fusioner även mellan rörelsedrivande moderbolag och fastighetsägande dotterbolag. Härtill kommer att utskiftningskatten omfattas av företagskatteberedningens (Fi 1970: 77) utredningsuppdrag och att en särskild utredning (Fi 1970: 79) tillkallats för att se över realisationsvinstbeskattningen.

Yrkandet i motionen grundar sig på samma skäl som riksdagen tagit ställning till tidigare. Några nya omständigheter, som bör föranleda ändrad ståndpunkt i frågan, har inte framkommit. Skatteutskottet avstyrker därför bifall till motionen.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet
att riksdagen avslår motionen 1971: 320.

Stockholm den 16 mars 1971

På skatteutskottets vägnar

ERIK BRANDT

Närvarande: herrar Brandt (s), Magnusson i Borås (m), Engkvist (s), Eriksson i Bäckmora* (c), fru Holmqvist (s), herrar Kristenson (s), Josefson i Arrie (c), Larsson i Umeå (fp), Carlstein (s), Nilsson i Trobro (m), Wikner (s), Stadling (s), Westberg i Hofors (s), Olof Johansson i Stockholm (c) och Hörberg (fp).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservation

av herrar Magnusson i Borås (rn) och Nilsson i Trobro (m), vilka — under återopande av innehållet i motionen 1971: 320 — ansett att utskottet bort hemställa

att riksdagen i anledning av motionen 1971: 320 i skrivelse till Kungl. Maj:t begär att företagsskatteberedningen (Fi 1970: 77) får i uppdrag att med förtur framlägga förslag om indexreglering av utskiftningsskatt m. m. enligt de riktlinjer som framförts i motionen.